

Interpellationssvar

Utbildningsnämndens ordförande
Hampe Klein

Till Kommunfullmäktige

Datum 2024-11-29
Dnr KS 2024/0041

Svar på interpellation nr 8/2024 från Katarina Johansson (SD) - Hur väl förberedd är kommunens skolor gällande bortförande av barn och ungdomar under sommarlovet gällande bortgifte/hedersproblematik?

Sammanfattning

I en interpellation ställer Katarina Johansson frågan om hur väl förberedd är kommunens skolor gällande bortförande av barn och ungdomar under sommarlovet gällande bortgifte/hedersproblematik?

Svar:

Kommunen har ett stort ansvar när det gäller att skydda barn och ungdomar, och detta gäller även under sommarlovet. Skolorna i kommunen samt socialtjänst, hälso- och sjukvård, polis och civilsamhället är viktiga aktörer i arbetet med att identifiera, förebygga och hantera situationer som rör hedersrelaterat våld och bortförande. Det finns inga enkla lösningar på hur hedersrelaterat förtryck och våld ska förebyggas och motverkas, det krävs tidiga förebyggande insatser samt ett långsiktigt arbete och stöd till utsatta barn och ungdomar. Det är viktigt att alla, utifrån våra olika uppdrag och roller, strävar efter att utvärdera och vidareutveckla arbetet för att kunna agera i konkreta situationer. Detta för att personal i skolan ska kunna upptäcka tecken på att en elev kan vara utsatt för risk, hur man ska agera om man misstänker att ett barn är i fara, och hur man samverkar med andra myndigheter för att säkerställa barnets trygghet.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter, såsom exempelvis alla människors lika värde och jämställdhet. Flera uppdrag i läroplanen har koppling till hedersrelaterat våld och förtryck, till exempel jämställdhet och undervisning om sexualitet, samtycke och relationer. Genom att arbeta ämnesintegrerat med dessa frågor får alla elever möjlighet att diskutera sexualitet, relationer och jämställdhet i flera ämnen och därmed utifrån olika perspektiv. Utöver läroplanernas skrivningar om hedersrelaterat våld och förtryck är kunskap om mänskliga rättigheter, jämställdhet, kön, sexualitet och relationer viktiga delar i flera kurs- och ämnesplaner. Teman som makt, tolkningar och källkritik behandlas inom till exempel ämnena historia, samhällskunskap och religion vilket ger goda förutsättningar att i undervisningen arbeta med hedersrelaterat våld och förtryck och frågor som berör eleverna.

Elevhälsan har även en viktig roll i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och behöver därför ha kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck och bidra till skolans arbete med att bemöta elever som lever med en hedersrelaterad problematik. Ett flertal insatser har därför genomförts för

Interpellationssvar

att stärka personalens medvetenhet och beredskap kring dessa frågor. Detta inkluderar utbildning och kompetensutveckling genom till exempel Origo, resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld samt samverkan med andra aktörer, såsom socialtjänst, polis och organisationer som arbetar med frågor kring hedersrelaterat våld. För utsatta elever är det en trygghet om skolpersonal visar att de har kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck. Det ökar elevens tillit till vuxna och därigenom också sannolikheten att de ber om hjälp. När en elev har tagit mod till sig och berättat om sin situation är det viktigt att se till att eleven får rätt stöd genom att agera och följa rutinerna och lagstiftningen.

Österåkers kommun har anställt fyra familjestödjare som arbetar i kommunens nya skolsociala team sedan hösten 2024 för att stärka elevers närvaro för att fler elever ska lyckas i skolan. De blir också en ny pusselbit i kommunens brottsförebyggande arbete genom att tidigt uppmärksamma och stötta barn och ungas psykiska hälsa både i den fristående och den kommunala skolan. Målet är att skapa en positiv skolmiljö där eleverna känner sig trygga, trivs och mår bra. Arbetet har en förebyggande inriktning och är specifikt riktat till elever med riskbeteenden eller som tillhör en riskgrupp. Det finns väl etablerade samverkansrutiner mellan skolorna och andra relevanta aktörer, som socialtjänsten, polis och organisationer som arbetar med frågor kring hedersrelaterat våld. Vid misstanke om bortförande eller hedersrelaterat våld och förtryck görs orosanmälningar till socialtjänst.

Utbildningsförvaltningen har också riktlinjer och etablerade rutiner för skolpliktsbevakning. Skolplikt innebär att barn måste gå i skolan och delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen. För att inte behöva gå till skolan ska barnet ha ett giltigt skäl att vara frånvarande, till exempel sjukdom eller beviljad ledighet. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång får hemkommunen under vissa förutsättningar förelägga elevens vårdnadshavare att se till att eleven kommer till skolan.

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Hampe Klein

Utbildningsnämndens ordförande